

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
_____ "_____" _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050118- Təhsildə sosial-psixoloji xidmət

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Təhsil sistemi və layihələrin idarə edilməsi

Fənn proqramı: Lənkəran Dövlət Universitetinin "Pedagogika, psixologiya və incəsənət fənləri" kafedrasının 14 fevral 2022-ci il tarixli 08 sayılı iclas protokolu ilə çapa tövsiyə edilmişdir.

Kodu: İPF-B17

Tədris ili: IV (2025-2026) semestr: VII

Tədris yükü: Ümumi-150 saat. Auditoriya 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: ped.ü.f.d. dos. Cəfərov Sahil Nizam oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov k. 19

E-mail ünvanı: ceferovsahil610@gmail.com

III. Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat:

1. Mehrabov A.O. Azərbaycan təhsilinin müasir problemləri. Bakı, Mütərcim, 2007.
2. Əhmədov H.H., Zeynalova N.E. Pedagogika. Bakı, Elm və təhsil, 2019.
3. Zeynalova N.E. Müasir təhsilin əsasları. Bakı, Elm və təhsil, 2017.
4. Abdullayev Atəş, Abdullayeva Səidə. İbtidai təhsilin pedaqogikası. Bakı, 2016.
5. "Təhsil sistemində monitoring və qiymətləndirmənin yeri" mövzusunda respublika elmi-praktik konfransının materialları. Bakı, Mütərcim, 2012.

Əlavə ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası. Bakı: Qanun, 2004.
2. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunu. Bakı, 2009
3. Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin konsepsiyası (Milli Kurikulum). "Kurikulum" j. №1 .2008
4. M.İsmixanov, R.Bəxtiyarova "Məktəbin idarə edilməsi", Bakı 2012
5. Abbasov A.N. Pedagogika (müxtəsər konspekt və sxemlər). Bakı, Mütərcim, 2010
6. Abbasova Q.İ., Mahmudova R.M., Əlizadə H.Ə. Təhsilin sosial – pedaqoji məsələləri. Bakı, 2008
7. Abdullayev A.A. Məktəbin demokratik əsaslarda idarə edilməsinin aktual məsələləri. Bakı, 1998.
8. Cəbbarov R. Təhsil müəssisələrinin idarə edilməsi. Bakı, 2001.
9. Əhmədov H.M., Bayramov H.B., Həsənov A.V., Məhərrəmov Ə.M. İdarəetmənin pedaqogikası və psixologiyası, Bakı , 2001
10. Abbasov A.N. Pedagogika. Bakı: Mütərcim, 2010.
11. Bayramov H.B., Kəlbəliyev Ə.A. Təhsili idarəetmənin əsasları. Bakı, 1998.
12. Kazımov N. Məktəb pedaqogikası. Bakı: Çəşoğlu, 2002.
13. Kəlbəliyev Ə.A. Təhsili idarəetmənin əsasları (Məktəbsünaslıq). Bakı: Nurlan, 2006.
14. Mehrabov A.O., Abbasov A.N., Hüseynov V.Ş. və b. Təhsil sisteminin idarə olunmasının pedaqoji-psixoloji problemləri. Bakı: Mütərcim, 2011.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

"Təhsil sistemi və layihələrin idarə edilməsi" kursunun tədrisi IV tədris ilinin VII semestrində (30 saat mühazirə, 30 saat seminar məşğələsi) nəzərdə tutulur. Kursun tədrisində məqsəd tələbələrə Azərbaycan Respublikası Təhsil sisteminin təşəkkülü və inkişaf tarixi haqqında məlumat verilməsi və bu sistemə xidmət edəcək yeni, innovativ nailiyyətləri əks etdirən layihələndirmə meyarlarının tətbiqi imkanlarının şərh olunmasıdır. Kursun tədrisi üçün ayrılan saatlar dairəsində təhsil sistemində tətbiq olunan müasir layihələndirmə kriteriyalarının məqsədi, onlardan istifadə imkanlarının mövcud prinsipləri açıqlanır. Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi və kurikulum haqqında məlumat, şəxsiyyətyönlü təhsil sistemində keçid, onun müasir paradigmlərini, idraki və psixoloji əsaslarını, qanunauyğunluqlarını, konseptual layihələndirmə xüsusiyyətlərinin metod və vasitələri təsvir edilir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal – tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavab dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal – tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilər;
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
91-100	əla	(A)
81-90	çox yaxşı	(B)
71-80	yaxşı	(C)
61-70	kafi	(D)
51-60	qənaətbəxş	(E)
51-dən aşağı	qeyri-kafi	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada təcrid görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: Cəmi-45 saat, 30 saat müəhazirə, 15saat seminar

No	Keçiriləcək mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1.	Mövzu: Təhsil sistemi və layihələrin idarə olunmasının ümumi əsasları Plan: Təhsil sistemi və layihələrin idarəedilməsi prinsipləri haqqında Təhsili idarəetmənin nəzəri əsasları Azərbaycan Respublikası təhsil siyasətinin prinsipləri Təhsil sistemi. Onun vəzifələri və idarə olunması Layihələrin hazırlanması və idarə olunması Mənbə: [1; 3; 5]	2	2	
2.	Mövzu: Təhsil sistemi və layihələrin idarə olunmasının məqsədi və vəzifələri. Plan: Təhsil sistemi və layihələrin idarə edilməsi anlayışı, məktəbşünaslığın əsas mövzusu. Təhsil sisteminin idarə edilməsinin ümumi funksional məzmununun müəyyənləşdirilməsi. Təhsil sisteminin idarə edilməsinin əsas obyekt və subyektləri, onlar arasında qarşılıqlı əlaqə. Təhsil sisteminin və layihələrin idarə edilməsinin mənbələri və başqa elmlərlə əlaqəsi. Mənbə: [1; 2; 3]	2		
3.	Mövzu: Təhsil sisteminin idarə olunmasının sistemi və strukturu Plan: Təhsili idarəetmənin dövlət sənədləri. Təhsil sistemi. Onun vəzifələri və idarə olunması. Təhsil Qanunu. Ümumtəhsil məktəbinin nümunəvi Nizamnaməsi. İdarəetmənin təşkilatı strukturu. Təhsili idarəetmənin dövlət orqanları və onların funksiyaları. Mənbə: [1; 3; 5]	2	2	
4.	Mövzu: Təhsil sistemi və layihələrin idarə olunmasının bir elm sahəsi kimi təşəkkülü və inkişafı tarixindən. Plan: Təhsilin idarə edilməsinin metodoloji və nəzəri əsasları. Azərbaycan respublikasında təhsilin əsas məqsədi və təhsil sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri. Təhsilin idarə edilməsinin yaranma və inkişafı tarixindən. Təhsilin idarə edilməsinin əsaslarının formalaşdırılması. Mənbə: [1; 6; 7]	2		
5.	Mövzu: Azərbaycan respublikasında təhsilin inkişafı üzrə dövlət strategiyası			

	Plan: Təhsil layihələrinin məzmunu, məqsəd və vəzifələri. Təhsil sisteminin maddi – texniki təminatı. “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” Təhsil sahəsində beynəlxalq təcrübə və meyillər Azərbaycan Respublikasında təhsilin vəziyyəti. Təhsil sisteminin başlıca vəzifələri Mənbə: [1; 2; 3]	2	2	
6.	Mövzu: Təhsil müəssisələrinin infrastrukturunun İKT-dən istifadə imkanları Plan: Təhsildə informasiya texnologiyalarının tətbiqi. İKT-nin təhsildə tətbiqində əsas məqsəd və vəzifələr. Təhsil sisteminin informasiya infrastrukturunun yaradılması. Təhsilin informasiyalaşdırılmasının tədris-metodiki bazasının yaradılması İKT ehtiyacları üçün pedaqoji, inzibati və texniki kadrların hazırlanması və təkmilləşdirilməsi Təhsildə istifadə olunan İKT avadanlığı və proqram təminatının xüsusiyyətləri. Mənbə: [1; 3; 4; 5]	2		
7.	Mövzu: Elektron məktəb idarəetmə modeli. Plan: Təhsil Nazirliyinin elektron xidmətləri haqqında. Elektron məktəbin yaranması. Elektronlaşma və elektron jurnallar. İKT avadanlığı ilə təchiz olunmuş sinif otağı. Klassik idarəetmə, yeni düşüncə və yeni layihələr Mənbə: [1; 2; 3]	2	2	
8.	Mövzu: Təhsildə innovasiya üzrə dəstəklənən pilot layihələr Plan: İnnovasiya – məzmunu və layihələrə tətbiqi. Təhsil sektorunda innovasiya fəaliyyəti İnnovasiyaların idarə edilməsi Yeniliyin tətbiqi mərhələsinin təşkili Təhsil İnnovasiyaları bankının formalaşması Mənbə: [1; 2; 3]	2		
9.	Mövzu: Təhsildə STEM layihəsi. Plan: STEM və birgə integrasiya olunmuş tədris İnkişaf etmiş ölkələrdə STEAM təhsili STEAM və şagirdləri komanda şəklində iş “STEAM” çərçivəsində əməkdaşlıq. İstifadə olunan metodologiya və pedaqoji konsepsiyalar. Məktəblərdə STEAM dərsləri. STEAM-in əhatə dairəsi genişləndirilməsi və layihənin əhəmiyyəti Mənbə: [1; 3; 7]	2	2	
10.	Mövzu: Məktəbin kollegial və ictimai özünü idarəetmə orqanları. Plan: Kollegial idarəetmə orqanlarının sistemi. Pedaqoji şuranın işinin planlaşdırılması, məzmunu və metodikası. Məktəb şuraları və ona rəhbərlik. Məktəb metodbirlişmələri. Direktoryanı müşavirələr Mənbə: [1; 4; 5]	2		
11.	Mövzu: Təhsili idarəetmədə pedaqoji təhlil, proqnozlaşdırma və məqsəd qoyuluşu. Plan: İdarəetmə prosesi, mahiyyəti və quruluşu. Pedaqoji sistemdə idarəetmə prosesi. Təhsili idarəetmədə pedaqoji təhlil, proqnozlaşdırma. Məktəbdaxili idarəetmədə pedaqoji təhlil, proqnozlaşdırma. Pedaqoji təhlilin obyektləri. Mənbə: [8]	2	2	
12.	Mövzu: Təhsilin idarə olunmasında pedaqoji ünsiyyət, pedaqoji münaqişələr və onların həlli Plan: Pedaqoji ünsiyyət və idarəetmədə onun rolu. Pedaqoji əməkdaşlıq və onun əlamətləri. Pedaqoji ustalıq və takt. Pedaqoji münaqişələr və onların həlli Mənbə: [9]	2		
13.	Mövzu: Məktəbdaxili idarəetmənin təşkili və tənzimlənməsi. Plan: Pedaqoji prosesin kadr təminatı. Məktəbə rəhbərlik funksiyalarının bölgüsü. Məktəb direktorunun şəxsiyyətinə verilən tələblər. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində məktəbə maliyyə vəsaitlərinin ayrılması. Mənbə: [10]	2	2	
14.	Mövzu: Məktəbin tədris – tərbiyə işinə rəhbərlik üzrə təhsil orqanlarının fəaliyyəti. Plan: Məktəb kollektivinin formalaşdırılması prinsipləri. Pedaqoji kollektiv və şagird kollektivi. Kollektivin tərbiyəsi yolları. Məktəb şagird kollektivində özünüidarənin təşkili. Mənbə: [11]	2		
15.	Mövzu: “Məktəbin fəaliyyətinin monitorinqi və qiymətləndirilməsi Plan: Monitorinqin məqsədi, növləri, metodları və təşkili.			

Məktəbin pedaqoji monitoringi. Qiymətləndirmənin növləri. Məktəb direktorunun fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi meyarları. Mənbə: [10; 12]	2	1	
Cəmi:45 saat	30s.	15s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:

- informasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və vərdişi;
- müqayisə, ümumiləşdirmə və sistemləşdirmə;
- konkretləşdirmə, sübut və rəddetmə, ziddiyyətləri görmə bacarığı;

Öyrənən tanış olur:

- ümumpedagoji bacarıq və vərdislərlə;
- müasir dərəcə verilən pedaqoji tələblərlə;
- yeni təlim texnologiyaları ilə;
- tərbiyənin məqsədi və hərəkətverici qüvvələri ilə;
- təhsil sisteminin məzmunu və xüsusiyyətləri ilə;
- təhsil sisteminə yeni layihələrin tətbiqi imkanları və bu işin metodik təşkili yolları ilə.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- təhsilin təşkili və idarə edilməsi anlayışlarının mahiyyəti və məzmununu, idarəetmənin prinsiplərini şərh edir və fikirlərini əsaslandırır.
- təhsil fəaliyyətinin rəqlamentləşdirilməsi, lisenziyalasdırılması, dövlət akkreditasiyası və pedaqoji ekspertiza ilə bağlı biliklərin tətbiqinə dair layihələr hazırlayır.
- təhsilin idarə edilməsinin yeni strukturu və məzmununa aid nümunələr hazırlayır və onları təqdim edir.
- təhsili idarəetmənin yeni funksiyalarının səmərəliliyini əsaslandırır.
- təhsilin idarə olunmasında təhsili idarəetmə orqanlarının rolu və əhəmiyyətini əsaslandırır.
- təhsil sisteminin strateji planlaşdırılmasını həyata keçirir.

XIII. İmtahan sualları:

1. Təhsil sistemi və layihələrin idarəedilməsi prinsipləri haqqında
2. Təhsili idarəetmənin nəzəri əsasları
3. Azərbaycan Respublikası təhsil siyasətinin prinsipləri
4. Layihələrin hazırlanması və idarə olunması
5. Məktəbşünaslığın əsas mövzusu.
6. Təhsil sisteminin idarə edilməsinin ümumi funksional məzmunun müəyyənləşdirilməsi.
7. Təhsil sisteminin və layihələrin idarə edilməsinin mənbələri və başqa elementlərlə əlaqəsi.
8. Təhsil sistemi. Onun vəzifələri və idarə olunması.
9. Təhsil Qanunu. Ümumtəhsil məktəbinin nümunəvi Nizamnaməsi.
10. İdarəetmənin təşkilati strukturu.
11. Təhsili idarəetmənin dövlət orqanları və onların funksiyaları.
12. Təhsilin idarə edilməsinin metodoloji və nəzəri əsasları.
13. Təhsil layihələrinin məzmunu, məqsəd və vəzifələri.
14. Təhsil sisteminin maddi – texniki təminatı.
15. "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"
16. Təhsil sahəsində beynəlxalq təcrübə və meyillər
17. Təhsil sisteminin başlıca vəzifələri
18. Təhsildə informasiya texnologiyalarının tətbiqi.
19. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsəd və vəzifələr.
20. Təhsil sisteminin informasiya infrastrukturunun yaradılması.
21. Təhsilin informasiyalasdırılmasının tədris-metodiki bazasının yaradılması
22. İKT ehtiyacları üçün pedaqoji, inzibati və texniki kadrların hazırlanması və təkmilləşdirilməsi
23. Təhsildə istifadə olunan İKT avadanlığı və proqram təminatının xüsusiyyətləri
24. Təhsil Nazirliyinin elektron xidmətləri haqqında.
25. Elektron məktəbin yaranması.
26. İKT avadanlığı ilə təchiz olunmuş sinif otağı.
27. Klassik idarəetmə, yeni düşüncə və yeni layihələr
28. İnnovasiya – məzmunu və layihələrə tətbiqi.
29. Təhsil İnnovasiyaları bankının formalaşması
30. STEM və birgə inteqrasiya olunmuş tədris
31. İnkişaf etmiş ölkələrdə STEAM təhsili
32. Kollegial idarəetmə orqanlarının sistemi.
33. Pedaqoji şuranın işinin planlaşdırılması, məzmunu və metodikası.
34. Məktəb şuraları və ona rəhbərlik.
35. Məktəb metodbirlişmələri.
36. İdarəetmə prosesi, mahiyyəti və quruluşu.
37. Pedaqoji sistemdə idarəetmə prosesi.
38. Təhsili idarəetmədə pedaqoji təhlil, proqnozlaşdırma.
39. Pedaqoji təhlilin obyektləri
40. Pedaqoji ünsiyyət və idarəetmədə onun rolu.
41. Pedaqoji əməkdaşlıq və onun əlamətləri.
42. Pedaqoji ustalığ və takt.

43. Pedaqoji münaqişələr və onların həlli
44. Pedaqoji prosesin kadr təminatı.
45. Məktəb direktorunun şəxsiyyətinə verilən tələblər.
46. Məktəb kollektivinin formalaşdırılması prinsipləri.
47. Məktəb şagird kollektivində özünüidarənin təşkil
48. Monitorinqin məqsədi, növləri, metodları və təşkili.
49. Qiymətləndirmənin növləri.
50. Məktəb direktorunun fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi meyarları.

XIV. Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları

1. Təhsil sistemi və layihələrin idarəedilməsi prinsipləri haqqında
2. Təhsili idarəetmənin nəzəri əsasları
3. Azərbaycan Respublikası təhsil siyasətinin prinsipləri
4. Layihələrin hazırlanması və idarə olunması
5. Məktəbsünaslığın əsas mövzusu.
6. Təhsil sisteminin idarə edilməsinin ümumi funksional məzmunun müəyyənləşdirilməsi.
7. Təhsil sisteminin və layihələrin idarə edilməsinin mənbələri və başqa elmlərlə əlaqəsi.
8. Təhsil sistemi. Onun vəzifələri və idarə olunması.
9. Təhsil Qanunu. Ümumtəhsil məktəbinin nümunəvi Nizamnaməsi.
10. İdarəetmənin təşkilati strukturu.

II Kollektiv sualları

1. Təhsil sahəsində beynəlxalq təcrübə və meyillər
2. Təhsil sisteminin başlıca vəzifələri
3. Təhsildə informasiya texnologiyalarının tətbiqi.
4. İKT-nın təhsilə tətbiqində əsas məqsəd və vəzifələr.
5. Təhsil sisteminin informasiya infrastrukturunun yaradılması.
6. Təhsilin informasiyalaşdırılmasının tədris-metodiki bazasının yaradılması
7. İKT ehtiyacları üçün pedaqoji, inzibati və texniki kadrların hazırlanması və təkmilləşdirilməsi
8. Təhsildə istifadə olunan İKT avadanlığı və proqram təminatının xüsusiyyətləri
9. Təhsil Nazirliyinin elektron xidmətləri haqqında.
10. Elektron məktəbin yaranması.

Təhsil sistemi və layihələrin idarə edilməsi fənninin sillabusu 050118-“ Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025 ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

dos. S.N.Cəfərov

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev